

УДК 811.111'23'371'42

DOI: [https://doi.org/10.18524/2307–4604.2023.2\(51\).296824](https://doi.org/10.18524/2307–4604.2023.2(51).296824)

РОЛЬ ПРОСОДІЇ В РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ПРЯМОГО ОПИТУВАННЯ У МОВЛЕННІ СИЩИКА- ПЕРСОНАЖА КІНОДИСКУРСУ

Косовець М. В.

аспірантка

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ORCID 0000–0003–1124–6025

У статті висвітлено результати експериментально-фонетичного дослідження, яке має на меті виявлення просодичних характеристик мовленнєвих реалізацій стратегії прямого опитування. В дослідженні з'ясовано та зіставлено особливості просодичної організації комунікативних тактик опитування, використаних поліцейським детективом та детективом-аматором в детективному кінодискурсі. Найважливішу роль при визначенні комунікативних стратегій та тактик, що застосовуються, відіграють частотні засоби, оскільки найбільшою варіативністю під час проведення аудиторського аналізу відзначається саме мелодійний компонент інтонації. На підставі аудитивного аналізу були виявлені просодичні закономірності. Так, результати інструментального аналізу мовлення поліцейського детектива та детектива-аматора показали, що найширший діапазон ЧОТ маркує комунікативну тактику уточнення у мовленні поліцейського детектива та комунікативну тактику вимоги говорити по суті або перебивати в мовленні детектива-аматора. Найвужчий діапазон ЧОТ характеризує комунікативну тактику безпосереднього запитання в мовленні поліцейського детектива та тактику уточнення в мовленні детектива-аматора. Загалом було встановлено, що діапазон ЧОТ реалізацій комунікативних тактик у мовленні детектива-аматора є ширшим у порівнянні з мовленням поліцейського детектива. Результати аналізу локалізації максимумів ЧОТ у різних частинах синтагми в мовленні обох детективів показали, що коливання максимумів ЧОТ у шкалі в мовленнєвих реалізаціях усіх чотирьох типів тактик є незначними та свідчать про експресивне забарвлення найбільш значущих лексем у мовленні обох детективів.

Ключові слова: комунікативна стратегія, комунікативна тактика, інтонація, просодія, експериментально-фонетичне дослідження, аудитивний аналіз, частота основного тону.

THE ROLE OF PROSODY IN THE IMPLEMENTATION OF THE STRATEGY OF DIRECT QUESTIONING IN THE DETECTIVE'S SPEECH IN FILM DISCOURSE

Kosovets M.

Postgraduate student,
Odesa I. I. Mechnikov National University

The article reports on the results of experimental phonetic research aimed at identifying the prosodic characteristics of utterances manifesting the strategy of direct questioning. To unveil the prosody of direct questioning, utterances used by a police detective and an amateur detective in detective film discourse have been analysed. It has been established that tone frequency, or melodic component of prosody, is helpful in differentiating of the communicative tactics, since it has turned out to be the most varied component according to the results of auditory analysis. The results of the instrumental analysis of the police detective's speech and the amateur detective's speech have shown that the widest frequency range marks the communicative tactic of clarification in the police detective's speech, and the communicative tactic of a demand to speak to the point / interruption in the amateur detective's speech. The narrowest frequency range is characteristic of the communicative tactic of a direct questioning in the police detective's speech and the tactic of clarification in the amateur detective's speech. On the whole, the frequency range of the utterances manifesting communicative tactics in the amateur detective's speech has turned out to be wider compared to those in the police detective's speech. The analysis of the localization of the frequency maxima in different parts of sense-groups uttered by both detectives has shown that the localization fluctuations of the frequency maxima are insignificant and denote expressive coloring of the most important lexemes in the speech of both detectives.
Key words: communicative strategy, communicative tactics, intonation, prosody, experimental phonetic research, auditory analysis, tone frequency.

Вступ. Сучасні дослідження просодії мовлення присвячені насамперед окремим її аспектам та явищам, які водночас потребують цілісного осмислення і систематизації. Просодичні ознаки у сучасній лінгвістиці є об'єктом багатьох експериментальних досліджень, адже вони виступають провідними при сприйнятті та розпізнаванні мовлення.

Особливості мовленнєвої просодії здавна привертають увагу численних дослідників. Серед фахівців, які зверталися до просодичного оформлення англійської мови, слід зазначити Н. С. Вербич (Вербич, 2018), Н. Р. Григорян і Н. Ю. Дьоміну (Григорян, Дьоміна, 2022), Ч. Крамера (Kramer, 1977), Н. В. Ланчуковську (Ланчуковська, 2019), В. В. Олінчук (Олінчук, 2010), Н. Н. Шкворченко (Шкворченко, 2012), Н. О. Бігунову і Л. В. Савілову (Бігунова, Савілова, 2023) та ін.

Актуальність цих досліджень зумовлена тим, що просодичні характеристики забезпечують інтонаційну виразність мовлення та відіграють важливу роль у відтворенні комунікативної функції мовлення. Саме за допомогою просодичних компонентів мовець передає не тільки інформацію, але і свій емоційний стан.

Поняття просодика або просодія, за визначенням О. О. Селіванової, — це «система супрасегментних компонентів звукового ладу мови: наголосу, мелодики й тону, ритму, інтенсивності, темпу, тембру вимови, паузації, що розглядаються в аспекті їхніх фізичних і рецептивних ознак» (Селіванова, 2011: 605–606).

Просодіку зазвичай ототожнюють з інтонацією. Просодика й інтонація використовують одні й ті ж засоби, тому існує певна складність диференціації цих понять. Просодіку прийнято розуміти як сукупність звукових засобів, які накладаються на лінійну послідовність сегментних одиниць (фонем) і служать для об'єднання їх в значущі звукові одиниці — слова, синтагми, вислови (Типологія інтонації мовлення, 1977). Іншими словами «просодія» застосовується в супрасегментній фонетиці й фонології для позначення змін у висоті, гучності, темпі й ритмі й у широкому розумінні цей термін застосовується як синонім супрасегментної системи (Федорів, 2001: 45). Тоді як інтонація функціонує на рівні висловлювань і є складовою частиною просодичної структури невербальної поведінки (Шальов, 2014: 86–87).

Ще однією важливою складовою мовлення є просодична організація, яка може додатково наділити переконливістю і впливовістю будь-яку усну промову. Так, наприклад, завдяки особливостям ритміко-часової організації, контрастному вживанню різних видів темпу, а також залученню пауз темпоральний компонент інтонації може виконати функцію переконування (Матієнко-Сільницька, 2020: 33).

Просодія відіграє важливу роль і у детективному дискурсі, адже вона увиразнює ефективність діалогу, слугує засобом впливу на співрозмовника, контролю за ходом бесіди, закріплення більш високого статусу мовця.

Коректне використання засобів просодії допомагає мовцю переконати співрозмовника у правильності своєї точки зору. За допомогою модуляції голосу мовець може висловити ставлення до предмета мовлення, свої наміри, а також передати емоційний стан. Незважаючи на зростання кількості праць з детективного дискурсу, слід за-

уважити, що роль просодії в реалізації стратегії прямого опитування у мовленні сищика-персонажа кінодискурсу залишається невивченою у руслі таких дисциплін як фонологія та просодія мовлення, що свідчить про **актуальність** пропонованої розвідки, а також обумовлює вибір теми, об'єкта і предмета дослідження.

Отже, пропоноване дослідження має на меті встановлення просодичних засобів реалізації комунікативних тактик безпосереднього запитання, уточнення, вимоги говорити по суті/перебивання та ухилення від відповіді, що реалізують стратегію прямого опитування в англomовному кінодискурсі.

Методи дослідження. Для вирішення цього завдання були застосовані такі методи:

- Метод теоретичного аналізу, що полягає у лінгвістичній інтерпретації даних, отриманих у результаті використання інструментальних методів;
- Метод аудиторського аналізу, що дозволяє ідентифікувати й інтерпретувати зібрані фонологічні дані;
- Метод інтонування, що полягає в графічному відображенні інтонації фрагментів вибірки.

Матеріалом дослідження слугували епізоди із британських детективних серіалів «*Hamish Macbeth*» та «*Agatha Raisin*», в яких були виявлені тактики стратегії прямого опитування. Наведені відеофрагменти обрані методом суцільної виборки та демонструють просодичні характеристики мовлення головних персонажів.

Результати та обговорення. Основною метою інструментального дослідження є виявлення та вивчення просодичних характеристик мовленнєвих реалізацій стратегії прямого опитування та її комунікативних тактик.

Серед інших просодичних засобів найважливішу роль при визначенні комунікативних стратегій та тактик, що застосовуються, відіграють частотні засоби, оскільки найбільшою варіативністю під час проведення аудиторського аналізу відзначається саме мелодійний компонент інтонації.

Для встановлення важливості тональних змін проаналізовано такі частотні показники за допомогою програмного пакету PRAAT 6.0.41:

- 1) локалізація максимумів (F_{\max}) та мінімумів (F_{\min}) ЧОТ у межах синтагми (в Гц);
- 2) діапазон ЧОТ у межах синтагми (F_{Δ}) (в Гц);

- 3) середній рівень ЧОТ (F_{mean}) (в Гц);
- 4) максимальні (F_{max}) та мінімальні значення (F_{min}) ЧОТ термінальних тонів (в Гц);
- 5) характеристики діапазону ЧОТ основних термінальних тонів (F_{Δ}) (в Гц).

Розглянемо частотні характеристики мовленнєвих реалізацій кожної з трьох комунікативних стратегій та типів тактик, за допомогою яких ці стратегії реалізуються.

У таблиці 1 представлено узагальнені результати підрахунку середніх значень ЧОТ та діапазону ЧОТ у мовленнєвих реалізаціях стратегії *прямого опитування*.

Таблиця 1

Середні значення ЧОТ та діапазон ЧОТ у мовленнєвих реалізаціях стратегії прямого опитування

Тип тактики	Мовлення поліцейського детектива		Мовлення детектива-аматора	
	F_{mean}	F_{Δ}	F_{mean}	F_{Δ}
Безпосереднє запитання	196	172	245	203
Уточнення	208	254	228	193
Вимога говорити по суті / перебивання	240	235	292	267
Ухилення від відповіді	224	183	–	–
Середнє значення	217	211	255	221

Зазначимо, що виходячи з отриманих результатів інструментального аналізу, середній рівень ЧОТ у фразах, що реалізують комунікативну тактику безпосереднього запитання, у мовленні поліцейського детектива Хейміша є найнижчим у порівнянні з просодичним оформленням інших тактик ($F_{\text{mean}} = 196$ Гц). Найвище значення середнього рівня ЧОТ у мовленні як поліцейського детектива, так і детектива-аматора Агати є характерним для комунікативної тактики вимоги говорити по суті ($F_{\text{mean}} = 240$ Гц та $F_{\text{mean}} = 292$ Гц відповідно). Найнижче значення середнього рівня ЧОТ у мовленні детектива-аматора оформлює комунікативну тактику уточнення ($F_{\text{mean}} = 228$ Гц). Порівнюючи частотні діапазони реалізації комунікативних тактик у мовленні обох персонажів, зазначимо, що найширший діапазон ЧОТ

маркує комунікативну тактику уточнення у мовленні поліцейського детектива ($F_{\Delta} = 254$ Гц) та комунікативну тактику вимоги говорити по суті або перебивати в мовленні детектива-аматора ($F_{\Delta} = 267$ Гц). Найвужчий діапазон ЧОТ характеризує комунікативну тактику безпосереднього запитання в мовленні поліцейського детектива Хейміша ($F_{\Delta} = 172$ Гц) та тактику уточнення в мовленні детектива-аматора Агати ($F_{\Delta} = 193$ Гц). Слід зауважити, що загалом діапазон ЧОТ реалізацій комунікативних тактик у мовленні детектива-аматора є ширшим у порівнянні з мовленням поліцейського детектива.

Розглянемо локалізацію максимумів ЧОТ у різних частинах синтагми в мовленні обох детективів (табл. 2).

Таблиця 2

Локалізація максимуму ЧОТ у трьох позиціях контуру

Тип тактики	Частини синтагми		
	Перший наголошений склад (%)	Шкала (%)	Ядрові склади (%)
<i>Комунікативні тактики у мовленні поліцейського детектива</i>			
Безпосереднє запитання	41	3	56
Уточнення	63	3	34
Вимога говорити по суті / перебивання	47	9	44
Ухилення від відповіді	53	5	42
<i>Комунікативні тактики у мовленні детектива-аматора</i>			
Безпосереднє запитання	54	4	42
Уточнення	67	6	27
Вимога говорити по суті / перебивання	49	3	48

Отримані результати дають підстави стверджувати, що в реалізаціях комунікативної тактики уточнення в мовленні обох детективів відсоток локалізації максимуму ЧОТ на першому наголошеному складі є вищим у порівнянні з відсотком локалізації ЧОТ на ядровому складі (63 % — мовлення поліцейського детектива та 67 % — мовлення детектива-аматора). У безпосередніх запитаннях максимум ЧОТ локалізується на ядрових складах у мовленні поліцейського детектива (56 %) та першому наголошеному складі у мовленні детектива-аматора (54 %). Для просодичного оформлення вимоги говорити по суті/перебивання відсоток локалізації ЧОТ на першому наголошеному та

ядрових складах є приблизно однаковим у мовленні обох детективів. Щодо комунікативної тактики ухилення від відповіді, яка представлена виключно в мовленні поліцейського-детектива, зауважимо, що максимум ЧОТ частіше локалізується на першому наголошеному складі (53 %). Відсотки локалізації максимумів ЧОТ у шкалі в мовленнєвих реалізаціях усіх чотирьох типів тактик є незначними та характеризують необхідність експресивного забарвлення найбільш значущих лексем у мовленні обох детективів.

Розглянемо частотні характеристики мовленнєвих реалізацій тактики уточнення у фільмі «*A Perfectly Simple Explanation*», головним героєм якого є поліцейський детектив Хейміш. У нижче наведеному уривку Хейміш, який прибуває на місце пожежі, веде бесіду зі звичайним пожежником Пітером та намагається знайти винуватця цієї пожежі.

— *Peter, please, any ideas?*

— *A man dropped a lamp, Hamish. That's all about it. We were on our way back from another call when this one came through, so we got a bit sharpish. Could've saved more of the place if it hadn't been for that damned hold up.*

— *Who was that?*

— *Some jefo in a hurry. First of all, he nearly rammed us. Then we had to wait for him to back up so we could get by him.*

— *Tattoo on his forehead, blue BMW?*

— *Aye, that's him.*

— *Zoot McPherrin, I'll have a word with him, tell him to check his speed*”
[*A Perfectly Simple Explanation*].

Інтонограми вищенаведених фраз представлено на рис. 1.

Вищенаведений епізод ілюструє вживання двох уточнюючих запитань, перше з яких — це спеціальне запитання, а друге — еліптичне. Результати інструментального дослідження частотних характеристик підтверджують і доповнюють перцептивні спостереження аудиторів. Середня ЧОТ у першій реалізації дорівнює 88 Гц, у другій — 132 Гц. Перше спеціальне запитання реалізується у вузькому діапазоні ($F_{\Delta} = 56$ Гц) з локалізацією максимального значення ЧОТ на ядровому складі ($F_{\max} = 357$ Гц). Тональний діапазон другого еліптичного запитання-уточнення є ширшим та дорівнює 167 Гц з локалізацією максимумів ЧОТ на ядрових складах в обох синтагмах. Значимо, що ширший тональний діапазон у другому запитанні-уточненні пояснюється зростанням емоційного напруження в мовленні детектива Хейміша, коли той намагається докопатися до істини.

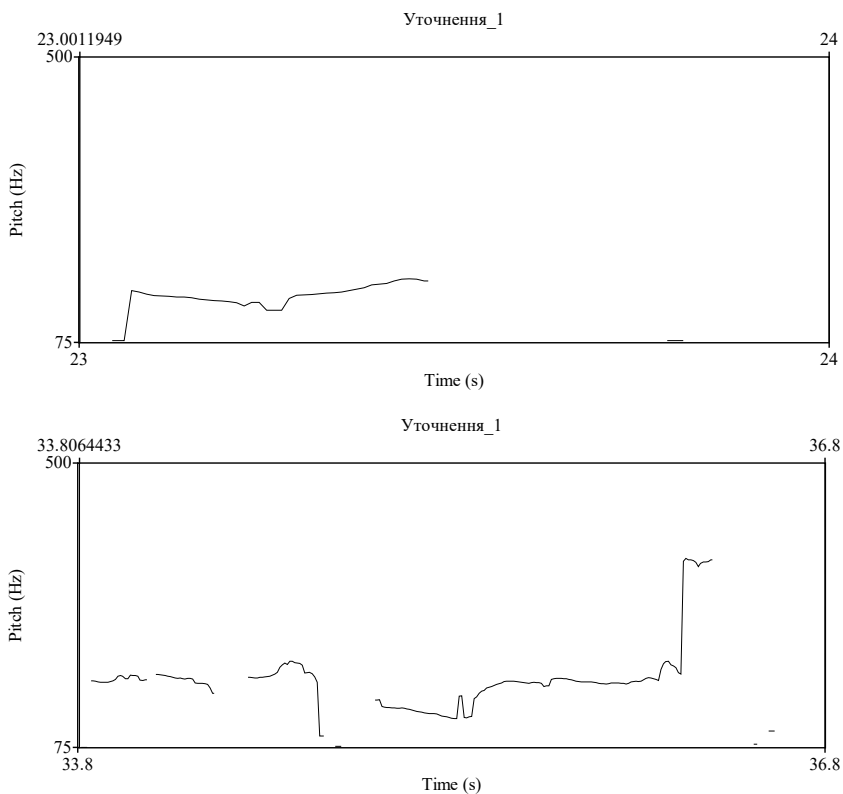

Рис. 1. Інтонаграми вищенаведених фраз

Проілюструємо використання комунікативної тактики уточнення в мовленні детектива-аматора Агати. Агата та її помічник заходять до будинку підозрюваного, автомобіль якого було знайдено на місці скоєння злочину. Підозрюваний стверджує, що він не користувався автомобілем у той день, тому детектив намагається дізнатися, чи могла стороння особа використати його автомобіль:

— *How can I help?*

— *I know you drive a Land Rover most of the time. But do you still have that old Cortina?*

— *I can't bear to part with it.*

— *Mm. Did you use it last night?*

— No. We were here all night. Why?

— Does anyone else use it?

— Well, the keys are in the kitchen. Gustav sometimes takes it out [Walkers of Dembley].

У мовленні Агати мовленнєву реалізацію комунікативної тактики уточнення представлено трьома загальними запитаннями, інтонограми яких унаочнено на рис. 2.

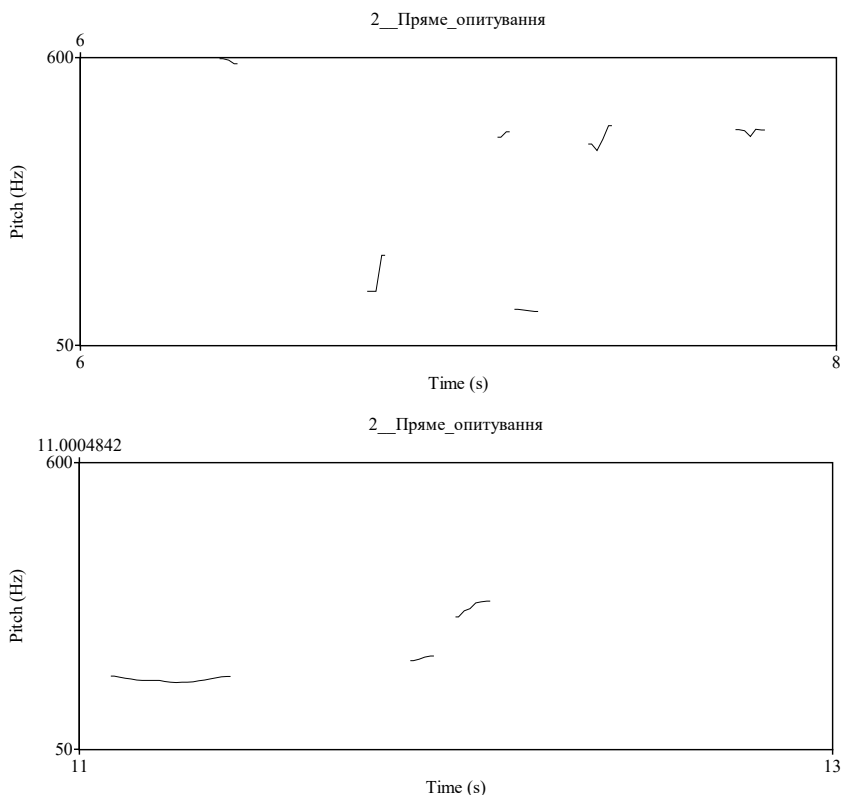

Рис. 2. Інтонограми вищенаведених фраз

Перше зальне запитання вимовляється в широкому тональному діапазоні ($F_{\Delta} = 320$ Гц) з середньою ЧОТ, що складає 369 Гц та локалізацією максимуму ЧОТ на першому наголошеному складі

($F_{\max} = 520$ Гц). Синтагма оформлена спадно-висхідним термінальним тоном вузького діапазону. Тональний діапазон наступного запитання Агати є більш вузьким ($F_{\Delta} = 159$ Гц), синтагма завершується висхідним термінальним тоном середнього діапазону з локалізацією максимуму на ядровому складі ($F_{\max} = 334$ Гц). Мовлення детектива-аматора стає більш спокійним та виваженим.

Наведемо приклади інструментального аналізу мовленнєвих реалізацій ще одного типу комунікативної тактики, а саме вимоги говорити по суті, що представлена у мовленні обох детективів.

У наступному мовленнєвому фрагменті поліцейський детектив Хейміш намагається дізнатися інформацію про жінку, яка нишком має романтичні стосунки з підозрюваним:

— *Hey there, Neil.*

— *Well, Hamish, it's yourself. It's yourself, I hope.*

— *Aye, it's me, Neil. Listen, I'm looking for a bit of information of a rather, er, sensitive nature here, Bethsheba McBean. Do you think she's, er, ...*

— *Ohh, very definitely, Hamish.*

— *Good, good.*

— *With the minister, the Reverend Snow.*

— *What?*

— *Aye, I noticed it after about the third trip. He would sit at the back, she at the front, studiously ignoring each other" [A Perfectly Simple Explanation].*

Вимога говорити по суті реалізована імперативним реченням *Listen, I'm looking for a bit of information of a rather, er, sensitive nature here, Bethsheba McBean*, за яким слідує загальне питання.

На рис. 3 представлено інтонограму фрази: *Listen, I'm looking for a bit of information of a rather, er, sensitive nature here, Bethsheba McBean*.

Найширший діапазон ЧОТ ($F_{\Delta} = 318$ Гц) маркує першу синтагму. Надалі спостерігається його поступове звуження, оскільки діапазон другої синтагми становить 155 Гц. Максимальні показники ЧОТ локалізуються на перших наголошених складах синтагм ($F_{\max} = 395$ Гц та $F_{\max} = 215$ Гц відповідно). Максимальне значення ЧОТ ядрового складу маркує першу синтагму та складає 360 Гц. Частотні характеристики мовленнєвої реалізації вимоги говорити по суті вказують на те, що максимальне емоційне напруження припадає на першу синтагму у двосинтагмених та трисинтагмених фразах.

Далі звернемося до епізоду з фільму «*The Deadly Dance*», у якому детектив-аматор Агата приходить додому до викладача танців, який

був свідком інциденту. Агата побачила, як він швидко втік, коли почалася метушня на задньому подвір'ї. Щоб повернути свідка до теми бесіди, Агата використовує комунікативну тактику «вимогу говорити по суті»:

“— *So, how can I help?*

— *Yes, well, uh, let's get straight to the point. What were you doing sneaking into the manor house just as the speeches were starting?_*

Sneaking?

Mm-hm (yes).

Hardly. No, the speeches were of no real relevance to me, and I ... I needed a comfort break.

Oh, well. Still, I mean it...it...must be a little odd. I mean, your old home. And this place is...It's quaint...” [The Deadly Dance]

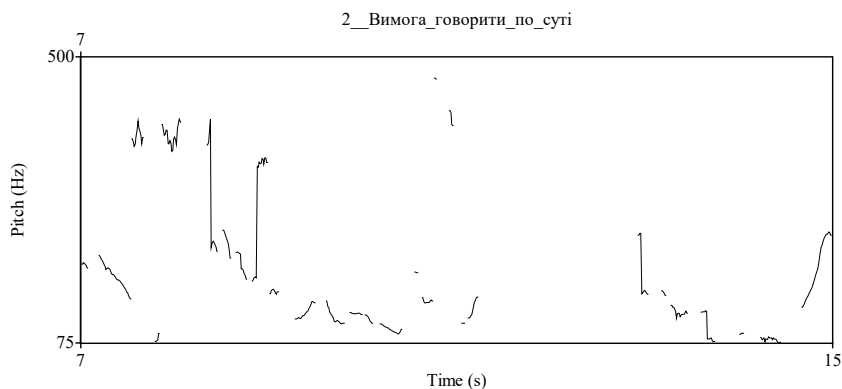

Рис. 3. Інтонаграма вищенаведеної фрази

Інтонаграма вищенаведених фраз представлена на рис. 4.

Як і у попередньому прикладі, детектив використовує імперативне речення *Yes, well, uh, let's get straight to the point*, яке просодично оформлено спадною ступінчастою шкалою середнього тонального діапазону ($F_{\Delta} = 145$ Гц) з максимумом ЧОТ на першому наголошеному складі ($F_{\max} = 576$ Гц). У поєднанні зі спадним термінальним тоном використання ступінчастої шкали в якості просодичного оформлення вимога говорити по суті надає мовленню детектива відтінок серйозності та навіть категоричності.

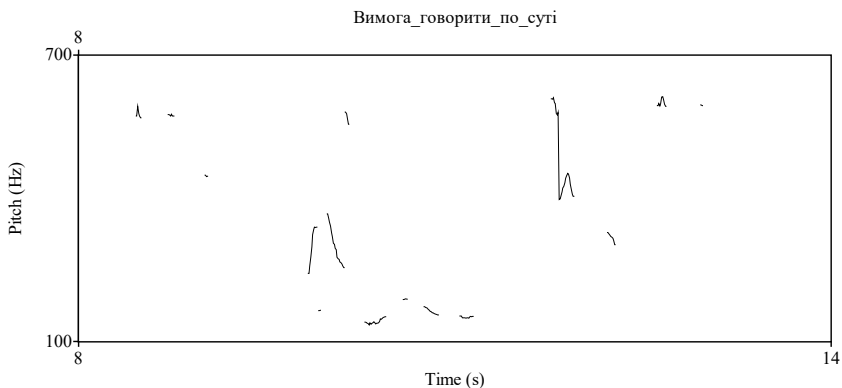

Рис. 4. Інтонаграма вищенаведених фраз

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, інструментальне дослідження просодичних характеристик мовленнєвих реалізацій стратегії прямого опитування та її комунікативних тактик дозволяє встановити роль інтонаційних засобів у забезпеченні ефективності комунікації та підкреслити важливість інтонації в реалізації зазначених стратегій і тактик. Інтонаційні засоби увиразнюють ефективність діалогу, слугують засобом впливу на співрозмовника, контролю за ходом бесіди, закріплення більш високого статусу мовця. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у просодичному дослідженні кінодискурсу в межах комунікативної стратегії емоційного впливу.

Список літератури

- Бігунова Н. О., Савілова Л. В. Інтонаційна організація мовленнєвих актів компліменту та лестощів в англomовному кінодискурсі. *Записки з романо-германської філології*. Одеса, 2023. № 1 (50). С. 4–14.
- Вербич Н. Інтонація як компонент діалектного тексту. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Серія : «Філологічні науки». Ізмаїл, 2018. Вип. 38. С. 26–31.
- Григорян Н. Р., Дьоміна Н. Ю. Просодичні особливості англomовного пісенного дискурсу. *Актуальні питання лінгвістики та методики викладання іноземних мов* : збірник матеріалів VIII між. нар. конф.. Одеса, 2022. С. 30–36.
- Ланчуковська Н. В., Хапіна О. В. Просодичні засоби створення ігрового змісту в англomовному мінідискурсі. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. Київ, 2019. Том 30 (69), № 1 С. 75–78.

Матієнко-Сільницька А. В. Роль темпорального компоненту інтонації в реалізації функції переконування (на матеріалі англomовних проповідницького та судового дискурсів). *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 29, т. 3. С. 32–37.

Олінчук В. В. Просодичні особливості фонаційних невербальних компонентів комунікації, що виражають емоції жінок та чоловіків. *Філологія і освітній процес ХХІ століття* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса, 2010. С. 151–153.

Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-Л, 2011. 844 с.

Сіваченко І. В. Структурно-композиційні та просодичні особливості мовлення спортивного коментатора. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Гельветика, 2020. Вип. 14. С. 215–224.

Типологія інтонації мовлення / [відп. ред. : А. Й. Багмут; І. В. Борисюк, Г. П. Олійник, Н. П. Плющ] ; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР. Київ : Наукова думка, 1977. 495 с.

Українська мова : енциклопедія / [редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови) та ін.]. Вид. 3-тє. К. : Українська енциклопедія, 2007. 856 с.

Федорів Я. Р. Про співвідношення між поняттями «просодія» та «інтонація». *Наукові Записки*. 2001. Т. 19. С. 45–46.

Шальов А. С. Просодичні особливості телевізійної бесіди : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Миколаїв, 2014. 193 с.

References

Bihunova N. O., Savilova L. V. (2023). Intonatsiina orhanizatsiia movlennievnykh aktiv komplimentu ta lestoshchiv v anhlomovnomu kinodykursi. *Zapysky z romano-hermanskoj filologii*. № 1 (50). Odesa, 4–14.

Fedoriv Ya. R. (2001). Pro spivvidnoshennia mizh poniattiamy «prosodiia» ta «intonatsiia». Kyiv: Naukovi Zapysky. T. 19. 45–46.

Hryhorian N. R., Domina N. Yu. (2022). Prosodychni osoblyvosti anhlomovnoho pisennoho dyskursu. Zbirnyk materialiv VIII mizh. nar. konf.: Aktualni pytannia lnhvistyky ta metodyky vykladannia inozemnykh mov. Odesa, 30–36.

Lanchukovska N. V., Khapina O. V. (2019). Prosodychni zasoby stvorennia ihrovo-ho zmistu v anhlomovnomu minidykursi. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu im. V. I. Vernadskoho. Serii : Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*. Kyiv. Tom 30 (69), No.1, 75–78.

Matienko-Silnytska A. (2020). Rol temporalnoho komponentu intonatsii v realizatsii funksii perekonuvannia (na materialy anhlomovnykh propovidnytskoho ta sudovoho dyskursiv). *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk : mizhvuz. zb. nauk. pr.*

molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Drohobych : Vydavnychi dim «Helvetyka». Vyp. 29. T. 3, 32–37.

Olinchuk V. V. (2010). Prosodychni osoblyvosti fonacijnykh neverbalnykh komponentiv komunikacii, scho vyr- azhajut' emociji zhinok ta cholovikiv. Filolohija i osvितnij process 21 stolittia : mat-ly Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Odesa, 151–153.

Selivanova O. O. (2011). Linhvistychna entsyklopediia. Poltava: Vydavnytstvo Dovkillia-L, 844.

Shalov A. S. (2014). Prosodychni osoblyvosti televiziinoi besidy. Dys. kand. filol. nauk: 10.02.15. Mykolaiv, 193.

Sivachenko I. V. (2020). Strukturno-kompozytsiini ta prosodychni osoblyvosti movlennia sportyvnoho komentatora. *Zakarpatski filolohichni studii*. Uzhhorod: «Helvetyka». Vyp. 14, 215–224.

Typolohiia intonatsii movlennia. (1977). [vidp. red. : A. Y. Bahmut; I. V. Borysiuk, H. P. Oliinyk, N. P. Pliushch], Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni AN URSR. Kyiv: Naukova dumka, 495.

Ukrainska mova. Entsyklopediia. (2007). [Redkol.: Rusanivskyi V. M., Taranenko O. O. (spivholovy) ta in.]. Vyd. 3-tie. K. : Ukrainska entsyklopediia, 856.

Verbych N. (2018). Intonatsiia yak komponent dialektnoho tekstu. Naukovyi visnyk Izmail'skoho derzhavnogo humanitarnoho universytetu. Seriia «Filolohichni nauky». Vyp. 38. Izmail, 26–31.

Стаття надійшла до редакції 12.12.2023 року